

РЕШЕНИЕ

№ 119

гр. Бургас, 30.01.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

**ОКРЪЖЕН СЪД – БУРГАС, V ВЪЗЗИВЕН ГРАЖДАНСКИ
СЪСТАВ**, в публично заседание на седми ноември през две хиляди двадесет
и втора година в следния състав:

Председател: Вяра Ив. Камбурова

Членове: Галя В. Белева

Димитър П. Стоянов

при участието на секретаря Тания Н. Михова
като разгледа докладваното от Галя В. Белева Въззивно гражданско дело №
20222100501394 по описа за 2022 година

Производството е по реда на чл.258 и следващите от ГПК.

С Решение № 179 от 27.07.2022 г. по гр.д. № 950/2021 г., РС- Айтос е осъдил ЗД
„Евроинс“ АД, с ЕИК 121265113, със седалище и адрес на управление: гр.София,
бул.“Христофор Колумб“ № 43, представлявано от изпълнителните директори Йоанна
Цветанова Цонева и Румяна Гешева Бетова да заплати на К. Д. Г., ЕГН *****, с
постоянен адрес: *** сумата от 1250 лв., претендирани частично от общо 3240 лв,
представляваща дължимо обезщетение по застрахователна полица № 01800100010266 от
13.05.2021 г. за застраховка „Селскостопански култури“, ведно със законната лихва от датата
на завеждане на иска - 26.10.2021 г. до окончателното изплащане на задължението, както и
сумата от 630 лв., представляващи деловодни разноски.

Срещу решението е подадена въззивна жалба с вх.№ 4095 от 18.08.2022 г. от ЗД
„Евроинс“ АД. Изложени са оплаквания, че същото е неправилно поради нарушение на
материалния закон и поради необоснованост.

Твърди се, че в противоречие с материалния закон /чл.345, ал.1 и ал.5 и чл.394 КЗ,
както и чл.9 и чл.20а от ЗЗД/ първоинстанционният съд е приел, че е налице покрит риск с
по - широко съдържание от уговореното между страните и не се е съобразил със
съдържанието на застрахователния договор. Правилно съдът приел, че за покрит риск по
застрахователната полица страните уговорили клауза А „Градушка, буря и проливен дъжд“,
но фактическите му изводи не съответствали на съдържанието на тази клауза, според чл.4,
т.1, 2 и 3 от Общите условия към застрахователната полица.

Сочи се, че подходът на първоинстанционният съд да приеме, че е налице покрит
риск, защото увреждането по някакъв начин е свързано с проливен дъжд и
„агроклиматичните условия“, без да се изследва съдържанието на покритите и изключените
по застрахователната полица рискове, не отговаря нито на разпоредбите и целите на КЗ,
както и тези на ЗЗД, относно правилата за тълкуване на договорите и тяхната обвързваща

страните сила, както и на интересите на ползвателите на застрахователни услуги.

На следващо място се твърди, че решението е необосновано и противоречи на материалния закон, тъй като с него се приема, че е налице покрит риск по полицата – механични увреждания в резултат на градушка и проливни дъждове и интензивен валеж за кратко време, въпреки изричните констатации на експертите и показанията на свидетелите, че уврежданията са причинени от болести /кафяво гниене/, напукване на плодовете поради продължителна влага, както и високите температури след това. В тази връзка се позовава и на приетото пред първоинстанционния съд заключение по тройната съдебно - агротехническа експертиза. Заключениета на експертите посочвали, че по – голямата част от уврежданията са в резултат на влагата от продължителните дъждове, кафяво гниене и високата температура, като тези увреждания не са покрит риск по полицата. С оглед констатацията на вещите лица, че има и нараняване от механично увреждане, следвало да се отбележи, че ищецът е следвало да докаже размера по вредите, настъпили от покрит риск, което не било осъществено при условията на пълно и главно доказване. При наличието на данни, че повечето увреждания не са настъпили в резултат на покрит риск, съдът е приел, че всички увреждания са в резултат на покрит според него риск.

Излагат се доводи, че съдът необосновано и в противоречие с материалния закон е приел, че не е налице изключен риск, въпреки доказването на условията и настъпването на изключен риск „болести“. Пзовава се на нормата на чл.345, ал.5 от КЗ и разпоредбата на чл.11 от приложимите общи условия, съгласно която не се покриват вреди, пряко или косвено, причинени от болести, включително когато тяхното проявление се дължи на настъпило застрахователно събитие. Според въззивника това възражение е било своевременно направено пред първоинстанционния съд и е било доказано с приетата тройна агрономическа експертиза. От заключението на вещите лица било видно, че по – голямата част от уврежданията са в резултат на влагата от продължителни дъждове, кафяво гниене и високата температура, като тези увреждания не са покрит риск, а изключен риск по полицата. Изтъква се, че изключеният риск не изисква невзимането на мерки от страна на застрахования, нито определено негово действие или бездействие, той изключва определени събития от покритие по съгласие на двете страни, с което бил очертан обхвата на застрахователното покритие. Застрахователят носел риск единствено за уточнените покрити и неизключени рискове, като при изрична уговорка и заплащане на по - голяма премия имало възможност изключени рискове да бъдат приети за покрити, като поведението на застрахования било от значение при упражняване на правото на отказ по чл.408 от КЗ.

На следващо място се сочи, че в нарушение на материалния закон първоинстанционният съд е определил размера на уврежданията, като се е базирал на пазарната стойност на увредената продукция. Съгласно чл.20, ал.1 от Общите условия, при частични увреждания размерът на застрахователното обезщетение съответства на установения процент на вредата, съобразно застрахователната сума. Цената на увредената продукция нямала значение към размера на евентуално дължимото обезщетение, както същата не е имала значение и при определяне на застрахователната премия. Цитира практика.

Моли въззивният съд да постанови решение, с което първоинстанционното решение да бъде отменено, а вместо него да бъде постановено ново, с което исковите претенции против застрахователното дружество да бъдат отхвърлени. Претендират се разноски.

В срока по чл.263 ал.1 от ГПК е постъпил писмен отговор на въззивната жалба от адв. Сава Каров като пълномощник на К. Д. Г..

С него въззивната жалба е оспорена като неоснователна и необоснована.

Сочи се, че твърдението в жалбата, че претърпените от ищеца имуществени вреди били изрично изключени от покритието по полицата на застрахователя е невярно и тенденциозно. Според въззиваемата, в разпоредбата на чл.345, ал.1, т.3 и ал.5, т.5 от КЗ изрично е предвидено какви са покритите рискове, както и изключенията от застрахователно покритие. За пръв път този въпрос се повдигал във въззивната жалба, макар посредством първата и повторната тричленна експертизи да било изяснено имало ли е проливен дъжд и от него ли са произлезли вредите.

Твърди се, че неправилно въззивникът интерпретира заявеното от всички вещи лица, че не са установили каквито и да е данни за заболяване по насажденията, като изрично е било обсъждана липсата на твърдяното от жалбоподателя „кафяво гниене“, а относно напукването на черешите и тяхното отпадане от дърветата било установено, че то е в резултат именно от проливните дъждове в последните седмица- две, както и на преминалата по- предния ден градушка. В подкрепа на тези съображения било и заявеното от вещите лица в съдебните заседания.

Възражението за липса на пълно и главно доказване също било неоснователно и представлявало естествена защитна теза на въззивника. Според въззиваемата това доказване било извършено с показанията на разпитаните по делото свидетели, както и чрез заявеното от вещите лица. Намира за недоказано и възражението на жалбоподателя за наличие на изключен риск „болести“ по застрахователната полица, при все, че същото не било наведено като довод в хода на първоинстанционното производство.

Доводите на въззивника за неправилно определяне на размера на дължимото обезщетение не държали сметка за това, че е предявен частичен иск и по тази причина няма как да бъде уважен за част и отхвърлен за друга, след като неговият размер е далеч под размера на така дължимото застрахователно обезщетение.

Моли въззивната жалба, подадена от ЗД „Евроинс“ АД, да бъде оставена без уважение, а първоинстанционното решение да бъде оставено в сила. Претендират се разноски.

Страните нямат доказателствени искания.

Депозираната въззивна жалба е допустима - подадена е от процесуално легитимирано лице, в законоустановения срок, срещу подлежащ на институционален контрол съдебен акт. Същата отговаря на изискванията на чл.260 и чл.261 от ГПК.

Въззивното дружество не участва със свой представител в проведеното пред въззивната инстанция открито съдебно. Процесуалният представител на въззиваемия поддържа подадения отговор на въззивна жалба, като счита подадената въззивна жалба за изцяло неоснователна. Моли същата да бъде оставена без уважение, а първоинстанционното решение бъде потвърдено.

Производството пред Районен съд - Айтос е образувано по искова молба на К. Д. Г., чрез пълномощника й адв.Сава Каров, против Застрахователно дружество „Евроинс“ АД, с ЕИК 121265113, с искане за осъждане на ответника да заплати на ищцата обезщетение в размер на 1250 лв., частична претенция от общо претендираните 3240 лв., дължимо по договор за застраховка „Селскостопански култури срещу рискове – клауза „А“ - „Градушка и буря“ и „Проливен дъжд“.

Предявеният главен иск е с правно основание чл.405, ал.1, вр. чл. 386 от КЗ.

В исковата молба се твърди, че ищцата е земеделски производител, който обработва собствена земя от 10,800 дка в землището на с. Пирне, на която отглежда череша. На 13.05.2021 г. застраховала продукцията при ответното застрахователно дружество с полица № 01800100010266 за срок от 14.05.2021 г. до 16.10.2021 г. по застраховка „Селскостопански култури“ срещу рискове – клауза А „Градушка и буря“ и „Проливен дъжд“ за общата сума от 5 400 лева, равняващи се на действителната застрахователна стойност от по 500 лева на декар, като застрахователната премия била платена изцяло на две вноски. Насажденията се развивали добре и имали много плод, но на 20.06.2021 г., след посещение на имота от сина на ищцата било установено, че земята била застлана с череша, преобладаващо здрави, както и с много обрুলени листа. На следващия ден застрахователят бил уведомен и била заведена щета, а на по-следващия в градината отишли и представители на застрахователя, които извършили оглед на причинените увреждания и направили снимки, но не съставили протокол за това в присъствието на представител на застрахования. Ищцата, заедно със счетоводителя и агронома, извършили обстоен оглед и съставили протокол за претърпените вреди, които определили на 60 % от цялата продукция съобразно наличния по дърветата плод. Застрахователят отказал плащане, като посочил, че според неговите експерти е налице само напукване на плода, което се дължи на пренапоояване от продължителните и проливни дъждове, което не било покрит застрахователен риск. Оказало

се, че има съставен протокол, в който било констатирано само напукване на плода, и в който липсвал подпис на представител на застрахования макар, че такъв имало. По-късно на ищцата било предложено споразумение за 15 % от общата застрахователна сума, което не я удовлетворявало, предвид претърпените вреди.

Затова претендира да ѝ бъде заплатено обезщетение в размер на 1250 лв., предявени като частичен иск от общо 3240 лева, явяващи се установените 60 % от общата застрахователна сума от 5400 лева, ведно с дължимата законна лихва от предявяване на исковата претенция до окончателното плащане.

В срока по чл.131 ГПК ответното застрахователно дружество е депозирало отговор на исковата молба. Изложени са аргументи относно липсата на предпоставки за заплащане на претендираното обезщетение. Поддържа се, че не са налице увреждания в резултат на оронване и опадване поради проливен дъжд и градушка. Счита, че напукването на плода било в резултат на болести (кафяво гниене) и било нарушено само качеството, а това не били покрити рискове. Застрахованото лице не е представило всички необходими документи, каквито са снимките. Оспорва се посочения в исковата молба размер на увреждане от 60 % . Твърди се, че ищецът е отказал да подпише протокола, изготвен от експертите на ответното дружество, поради несъгласие с посоченото в него. Оспорва се начина, по който според ищеца се установява размера на увреждането, както и дължимостта на законна лихва. Прави се възражение за изключен риск по чл.8, т.11 и чл.8, т.6 от ОУ, както и възражение за наличие на основание за отказ по чл.408 от КЗ, тъй като застрахованият не бил изпълнил задълженията си по договора да изпълнява грижливо всички агротехнически мероприятия, да вземе всички необходими и целесъобразни мерки за предпазване на обекта на застраховане от увреждане. Оспорва се изготвения от ищцовата страна протокол за бракуване на череши в частта относно увреждания в размер на 60 % от продукцията.

Моли за отхвърляне на исковата претенция, като неоснователна и недоказана, алтернативно – за намаляване на размера ѝ, както и за присъждане на деловодните разноски.

В първата инстанция са приети писмени доказателства, както и съдебно-агротехнически експертизи- еднолична, тричленна и петчленна.

Районният съд е уважил предявения иск, като е приел, че между страните не се спори за наличието на застрахователно обезщетение, а с оглед събраните доказателства е приел, че в периода от 10 до 20.06.2021г. е реализирано застрахователно събитие, представляващо покрит риск „Градушка, буря и проливен дъжд. Приел е за установени и причинените вследствие падналите проливни дъждове в района на черешовата градина /достигнали до 97,1 л/ кв.м., ведно с градушката и бурята на 18-19.06.2021г./спомогнали за заболяване и необратимо увреждане на 61,58% от реколтата. Приел е също, че преди зреенето не е имало увредени плодове, тъй като били проведени необходимите растително- защитни мероприятия, достатъчни за опазването на плодовете. Като е констатирал, че гниенето на черешите се е дължало само на продължителността и количеството на валежите в периода на тяхното зреене, съдът е намерил за неоснователно възражението на застрахователя, че увреждането се е дължало на болестни процеси, които не се обхващат от покритите рискове. Приел е също, че пред застрахователя са били представени всички изискуеми според КЗ и застрахователния договор документи, намиращи се у застрахованата, която е осигурила безпрепятствен достъп до застрахованата земеделска продукция, огледана от представители на застрахователя. Въз основа на заключението на тричленната агрономическа експертиза, съдът е приел, че стойността на щетата възлиза на 9450 лв., поради което е счел, че исковата претенция следва да бъде уважена в пълния претендиран с частичния иск размер.

Бургаският окръжен съд, при служебната проверка на обжалваното решение, извършена на основание чл. 269 от ГПК, не установи съществуването на основания за нищожност или недопустимост на същото, поради което намира, че то е валидно и допустимо. Ето защо спорът следва да се разгледа по същество.

След съвкупна преценка на събраните по делото доказателства и относимите разпоредби на закона, въззивната инстанция установи от фактическа страна следното:

Между страните не се спори, че на 12.05.2021 г. са сключили договор за застраховка

„Селскостопански култури“, обективиран в застрахователна полица № 01800100010266, по отношение на 10, 800 дка черешови насаждения, находящи се в землището на с. Пирне, общ. Айтос. Не се спори също, че застраховката покрива рисковете, описани в Клауза А-градушка и буря, както и проливен дъжд.

Договорът е бил със срок на действие от 00:00 часа на 14.05.2021 г. до 24 часа на 16.10.2021 г. Уговорената общо дължима застрахователна сума е била в размер от 5400 лв. при дължима застрахователна премия от 324 лв., платима на две вноски- първата в размер на 115,67 лв. с падеж на 13.05.2021г., а втората – в размер на 214,681 лв. с падеж на 31.08.2021г.

Съгласно чл. 4 на приложимите общи условия към застрахователния договор покритите рискове градушка и проливен дъжд са дефинирани както следва:

1. Градушка- валеж от ледени образувания с различна форма и размер, който обичайно се проявява през топлите месеци от годината и който причинява характерни градобитни белези по засегнатите от него растения. Покриват се вредите от прякото механично действие (нараняване, пречупване, разкъсване, оронване и откъсване) в резултат на ударите на градовите зърна.
2. Буря- вятър със скорост над 15 метра в секунда. Застрахователят изплаща обезщетение за вредите, причинени от прякото механично действие на вятъра и изразяващи се в изкореняване, пречупване, разкъсване, нараняване, оронване или механично увреждане на растения и плодове.
3. Проливен дъжд- интензивен валеж в голямо количество, паднал за кратко време, като се покриват вредите от прякото механично действие на ударите на дъждовните капки, изразяващи се в пречупване, разкъсване, нараняване, оронване и механичното увреждане на растения и плодове.

На 21.06.2021 г. застрахованата завела щета под № 1800075993 изплащане на обезщетение, за щети, нанесени в градините вследствие продължителни силни и проливни дъждове.

По делото е представено уведомление от 27.07.2021г., от което е видно, че ответникът е отказал да изплати застрахователно обезщетение на ищцата. Посочено е, че при огледа е било установено, че са налице напуквания по част от застрахованата реколта с череша в резултат на проливен дъжд. Същите обаче не се явявали покрит риск, доколкото не били в резултат на прякото механично действие на ударите на капките. Посочено е още, че не се покриват вреди, изразяващи се в понижаване на качеството.

Ищцата е представила протокол за бракуване на продукцията - череша от 25.06.2021 г., съставен от нея в присъствието на Комисия от четири лица /счетоводител, агроном и двама свидетели/. В него е посочено, че на 21.06.2021 г. след буря /силен дъжд и вятър/ и падналите градушки в имота на ищцата, над 60 % от плода е съборен на земята, поради което се налага бракуване на 10 тона череша. Посочено е още, че реализацията на падналия плод е невъзможна.

По делото е представено удостоверение от кметство към с. Пирне, общ. Айтос, в уверение на това, че в периода 18-19.06.2021 г. на територията на прилежащите землища между с. Пирне и с. Чукарка е настъпило природно явление, представляващо буря със силен вятър, градушка и силен проливен дъжд.

Ищцата е представила дневник за проведените химични обработки и употребените торове, подобрители на почвата и биологично активни вещества, заверен от Областна дирекция по безопасност на храните, видно от който в периода от 15.04.2021г. до 4.06.2021г. са проведени девет на брой химични обработки на процесните черешови насаждения, а десетата е извършена на 1.11.2021г. В дневника е отразена проверка на инспектор от ОДБХ, извършена на 28.04.2021г.

Представени са и фактури за закупуване на материали за химическа обработка на културите.

Видно от представената справка от НИМХ с изх.№13/15.02.2022 г. в периода 10.06.2021 г. – 20.06.2021 г. за района на синоптична станция Карнобат са отчетени валежи, като на 20.06.2022 г. количеството им е било най – голямо /22, 6 л/кв.м./. Валежи са

измерени и отчетени и от синоптичната станция при с. Руен, като на 20.06.2021г. количеството е било 8 л/кв.м. Отбелязано е, че за района на с. Пирне няма метеорологична станция.

По делото са разпитани петима свидетели.

Свидетелят Х.М., без родство със страните, воден от ищцата, установява, че синът на ищцата е клиент на агроаптеката, в която работи свидетелят, като закупуват препарати за отглежданите черешови градини. Според този свидетел през лятото на 2021 г. имало силна пролетно- лятна буря, силни валежи и градушка, които нанесли непоправими вреди на градината. Щетите по черешите били много големи - над 60% и до 100% унищожен плод, а част от дърветата имали поражения. Плодът, който останал по дърветата се напукал и не е бил годен за консумация, а градушката била на финалния етап и свалила плода на земята. В тази връзка бил извършен оглед на цялата градина, на който присъствал и свидетеля, който подписал протокола от 25.06.2021 г. в качеството на агроном. Този свидетел сочи, че в процесната градина са спазвани стриктно агрономичните препоръки и изискванията при ползване на препаратите за обработка и защита на растенията. Не било установено наличие на болести, като ищцата водила подробен дневник за осъществените мероприятия по растителна защита.

Свидетелката Р.Д., без родство със страните, водена от ищцата, заявява, че притежава овощна градина в съседство с тази на ищцата и нейния син. Посочва, че целият месец юни на 2021 г. е бил дъждовен. Всеки ден имало силен вятър и много дъжд. Голяма част от черешите били напукани, като това било в резултат на силния вятър, дъждовете и градушката. От вятъра плодът паднал на земята. Посочва, че синът на ищцата полагал непрекъснати грижи за поддържане на процесната овощна градина. Заявява, че тя се е подписала на декларацията на л.10 от делото.

Свидетелката З.М., без родство със страните, обслужваща счетоводно фирмата на сина на ищцата установява, че лично е била в градината и видяла, че голяма част от плода е бил на земята. По дърветата е имало много напукани череши. За да се прецени процентът на щетата бил събран около декар от продукцията. Макар да не извършвала лично замерването, видяла това, което се тегли на кантара. Соци, че през 2021 г. са били закупувани препарати за растителна защита. Свидетелката посочва, че самият плод е бил нацепен и напукан, виждало се, че е ударен, като според нея това било или от силен дъжд, или от градушка. Заявява, че и други производители били потърпевши.

Свидетелят С.М., с висше образование- инженер, агроном, с 38 г. професионален стаж, вещо лице към застрахователни дружество и по съдебни дела, сочи, че на 26.06.2021г. е извършил огледа на процесната черешова градина като представител на застрахователя, като оценката му е послужила като основание за отказа на застрахователя за изплащане на застрахователно обезщетение. Заявява, че констатацията му като специалист агроном е била „напукани череши“. Понеже собственикът не бил съгласен с нея, не подписал протокола за оглед. Соци, че констатираната щета не може да бъде квалифицирана като „пряка щета“- такава, която води до счупване, разкъсване, унищожаване, събаряне на листа, клонки, плод на череши. Свидетелят твърди, че дъждовете, които паднали тогава не могат в това състояние на беритбена зрялост да направят такава пряка щета. Заявява, че когато черешата узрява, повърхностната ѝ обвивка губи своята еластичност, но тя остава достатъчно здрава. Дори ако се ударила в земята като топка, тя щяла да отскочи и нямало да се напука. Свидетелят счита, че в случая уврежданията са в резултат на преовлажняване и неизвършени мероприятия – да се напръска с препарати за растителна защита, нямало и следи от трактори, вследствие на което се задържала влага в почвения хоризонт. В случая черешите не били масово нападали и не били съборени от природна стихия – градушки. Заявява, че е обходил над 11000 дка градини, като никога не е имало подобна претенция, а хората извършвали беритбата с дъждобрани и ботуши.

Свидетелят Д.В. е управител на поделението на ответното дружество в гр. Бургас. Същият сочи, че на 22.06.2021г. е участвал при извършения оглед на място, на който присъствали вещо лице и сина на ищцата- М.Г.. Съставен бил протокол, който обаче не бил подписан от Г.. Искането било за риск, който не бил покрит от общите условия на

застрахователното дружество. Рисковете били за градушка, проливен дъжд, за щети от механично действие на самия дъжд. Това, което било констатирано, според него е физиологичен проблем и по – високи дъждовни норми, вследствие на което се получавало напукване на черешите. Твърди, че имало много малко нападали плодове.

По делото е приета съдебна – агроикономическа експертиза, изпълнена от в.л.Марияна Людсканова. Заключение на този експерт е, че вследствие на развитата се градушка със силен вятър и проливен дъжд са нанесени механични наранявания на плода, като голяма част от същият е паднал на земята, по част от клоните бил обрулен, а друга част от плодовете по клоните били набити с отворени рани и напуквания, вследствие на което плодът е започнал да гние. Експертизата е установила, че няма пропуски в извършените агрозащитни мероприятия, като всички те са били под контрол от агроном и комисия от ОБДХ – Бургас, които са удостоверявали извършването на дейностите. Вещото лице е определило щетата, причинена от природното явление, в рамките на 70%. Приет е среден добив от череша от 500 кг/дка, като осреднената стойност на черешовия плод от имота според вещото лице е 13 500 лв., вследствие на което щетата от природното явление е оценена на 9 450 лв.

Във връзка с оспорване от ответника, по делото е приета тричленна съдебно – агротехническа експертиза, изпълнена от вещите лица Марияна Людсканова, Милчо Димитров и Дарин Гочков. От заключението на същата се установява, че в процесния имот са били извършени химически обработки на насажденията, като са посочени конкретните растително- защитни мероприятия. И според тези експерти, вследствие разразилата се градушка със силен вятър и проливен дъжд са били нанесени механични наранявания на плода, като голяма част от него бил обрулен и паднал на земята. Останалите плодове по клоните на черешовите дървета били набити с отворени рани и напуквания, вследствие на което плодът е започнал да гние. В експертизата са разяснени проявленията на болестта „кафяво гниене“ върху растенията и плодовете. Посочено е, че в представения им снимков материал, описаните в експертизата симптоми на болестта се наблюдават само по плодовете на процесните череша, както по земята, така и по самите дървета. Не се констатира увредени от болестта клонки и листа, което според експертите показва, че извършените химични третираня с препарати са били подходящи и навременни, а причината за вторичното заразяване е механичните наранявания по плодовете, от където прониквала болестта. Вещите лица са приели 70 % от продукцията за унищожена вследствие на описаното природно явление. Стойността на черешовия плод от имота е оценена на 13 500 лв., а щетата от увредените череша е определена в размер на 9 450 лв.

По делото е изпълнена и петчленна съдебно – агротехническа експертиза, включваща експертите доц. Д-р К. Стоева /агроном/, доц. Д-р Милка Донева /агроном/, Милица Пиласева /икономист- оценител/, Керка Тотева /агроинженер и агроикономист/ и Лилия Плачкова /икономист- оценител/. Според заключението на тези експерти, през първата десетдневка на м.06.2021 г. са паднали 14 л/кв.м. дъждове при температури за периода от 16,5 градуса по Целзий. От 10.06.2021 г. са започнали ежедневни продължителни дъждове в района, които от данни на НИМХ – станция Карнобат са продължили до 20.06.2021 г. включително. Количеството на дъждовете през втората десетдневка на този месец са били 97, 1 л/кв.м. при средна температура за периода от 17,6 градуса по Целзий. Посочено е, че двете условия – температурата и постоянните превалявания, са причина за бързо наедряване и узряване на плодовете, което неминуемо предизвиквало и тяхното напукване. Черешовите плодове се напуквали, когато влагата се натрупва на повърхността на кожата им в неограничено количество по време на продължителни дъждове. Вещите лица заключават, че в резултат на проливните дъждове при наранените плодове, опаднали и на земята, както и тези на дърветата, бързо започват гнилостни процеси с локално кафяво гниене, което скоро обхваща целия плод. Вещите лица сочат, че ищецът е предприел необходимите агротехнически и растителнозащитни мерки по обработка на черешовите насаждения.

В заключение експертите са посочили, че силните ветрове, съпроводени с проливни дъждове и паднала слаба градушка, и съпътстващите високи температури са причинили унищожението на част от черешовата продукция. По време на събитието всички

необходими агротехнически и растително-защитни мероприятия били проведени качествено и в необходимите срокове, поради което градината е била в добро фитосанитарно състояние. По време на събитието черешите били в началото към пълно плододаване и беритбена зрялост. Имало силен дъжд и слаба градушка, придружени с бурен вятър, които довели до събаряне на част от плодовете на земята. Под дърветата останали напукани, частично натъртени плодове, както и здрави такива. В устните си обяснения пред съда в.л.Стоева е посочило, че влагата и дъждовете са били основната причина, тъй като плодовете са били подготвени /надути и напукани/ от едноседмичните валежи, но вследствие силния дъжд, придружен със слаба градушка, голяма част от плода се е откъснал на земята, при което гнилостните процеси започнали веднага.

Представени са варианти за изчисляване на стойността на увреденото имущество. Вещите лица са приели среден процент на увреждане в размер на 61,58 %, което е и окончателното им становище за размера на нанесената щета.

При така установената фактическа обстановка, съдът приема следните изводи:

Основателността на предявения осъдителен иск се обуславя от осъществяването на фактически състав, включващ елементите: 1) наличие на валиден договор за имуществена застраховка, сключен между застрахователя и увреденото лице, с предмет процесното имуществено право – черешова реколта; 2) настъпване в периода на осигуреното застрахователно покритие на събитие, представляващо покрит от застрахователя риск; 3) причинени щети на застрахованото имущество, настъпили в резултат на застрахователното събитие и 4) изправност на застрахованото лице по отношение на задълженията му за заплащане на застрахователна премия и уведомяване на застрахователя за настъпване на застрахователното събитие в срок.

Фактът на сключване на застрахователния договор, съответно застрахованото имущество – черешови насаждения в конкретния поземлен имот и обхванатите с договора рискове – проливен дъжд, градушка и буря, не е спорен между страните, както не е спорна и изправността на ищцовата страна по договора за застраховка.

Спорът е относно това настъпило ли е застрахователно събитие, представляващо покрит от застрахователя риск.

След съвкупна преценка на събраните по делото доказателства, въззивният съд намира, че в периода на действие на сключения между страните застрахователен договор е настъпило застрахователно събитие, представляващо покрит риск по смисъла на чл.4, т.3 от ОУ, а именно „проливен дъжд“, при което на черешовата реколта на ищцата са нанесени имуществени вреди, които следва да бъдат обезщетени от ответното застрахователно дружество.

По несъмнен начин по делото се изясни, че в периода от 10-20.06.2021г. в района на с.Пирне, където се намира процесната черешова градина, е имало продължителни валежи, като с най-висока интензивност същите са били в края на този период. Тези изводи следват от показанията на св.М., И. и Д., които кореспондират с данните от справка на НИМХ, както и от данните, събрани от експертите, изпълнили петчленната агро-техническа експертиза. Приетите по делото три съдебно-агротехнически експертизи безпротиворечиво установяват, че продължителните интензивни валежи в периода на прибиране на реколтата са станали причина за бързо наедряване и узряване на плодовете, в резултат на което при падналия на 20.06.2021г. проливен дъжд кожата им се е напукала, въпреки че са били извършени всички агротехнически и растителнозащитни мерки, а голяма част от плодовете са нападали по земята, при което незабавно започнали процеси на кафяво гниене.

Показанията на св.М., че вредите по черешовите насаждения на ищцата се дължат на недобре свършена работа от собственика-неизвършено отводняване, както и неизвършена растителна защита, вследствие което било установено „кафяво гниене“ на плодовете, както и несвоевременно прибрана реколта, са изолирани, като същите противоречат на писмените доказателства-данните от правилно водения дневник за същите, фактурите за закупени препарати за растителна защита и показанията на водените от ищцата свидетели, които са

залегнали в основата на изводи на експертите, изпълнили съдебно-агротехническите експертизи.

Показанията на св.В. също не следва да бъдат ценени, както предвид възможната му заинтересованост от изхода на делото /в качеството му на управител на местното поделение на застрахователя/, така също и предвид очевидното им несъответствие с обективните факти, касаещи вида и размера на щетите, видно от представения по делото снимков материал, който по мнение на съда потвърждава изводите на вещите лица.

С оглед изложеното по-горе, неоснователно е и възражението на въззивника по чл.408 КЗ. Правото на застрахователя да откаже изплащане на застрахователно обезщетение е обусловено от доказване на причинна връзка между поведението на застрахования и настъпването на застрахователното събитие, респ. обема на вредите и/или възможността за доказването им, като застрахователят следва да докаже пряка причинно-следствена връзка между неизпълнението на съответното задължение на застрахования като значително с оглед на неговия интерес. (така безпротиворечивата съдебна практика на ВКС, приложима и към настоящия случай поради идентичността на разпоредбите на чл. 408, ал. 1., т. 3 КЗ (нов) и чл. 211, т. 2 КЗ (отм.); – напр. Решение № 49/29.07.2013 г. по т. д. № 840/2012 г. състав на ВКС, I т. о., Решение № 224/20.07.2015 г. по т. д. № 4554/2013 г. на ВКС, I т. о., Решение № 207/13.01.2017 г. по т. д. № 3394/2015 г. на ВКС, II т. о., Решение № 167/07.02.2017 г. по т. д. № 1655/2015 г. на ВКС, II т. о. и др.). В настоящия случай не се установява наличие на посочените предпоставки, които обуславят приложението на хипотезата на чл.408, ал.1, т.3 от КЗ, както и другите посочени в нормата хипотези. Не е установено такова поведение от страна на застрахования, което да е допринесло за настъпване на застрахователното събитие. Напротив, последният е изпълнявал добросъвестно задълженията си по застрахователната полица и ОУ, като заплащането на застрахователната премия не е оспорено от застрахователя. В същото време е изпълнено задължението по чл.15, ал.1, т.2 от ОУ за уведомяване на застрахователя в срок от три работни дни от узнаване на застрахователното събитие, видно от приложеното искане до застрахователя от 21.06.2021 г. за изплащане на застрахователно обезщетение. /кореспондиращо задължение, установено в разпоредбата на чл.403 от КЗ/. Няма данни за друго неизпълнение на поетите от застрахования задължения, установени в чл.14, ал.1 от ОУ, от страна на застрахования, още по – малко такова, което да е значително с оглед интереса на застрахователя. Нещо повече, от приетите по делото доказателства, се установява, че застрахованата е полагала старанието и грижите на добрия стопанин спрямо застрахованите площи, изпълнени са всички необходими агротехнически и растителнозащитни мероприятия.

Основателно е възражението на въззивното дружество, че размера на обезщетението не следва да бъде определян на база на пазарната стойност на увредената продукция. Във връзка с определяне на дължимото застрахователно обезщетение чл. 386, ал. 2 КЗ предвижда, че при настъпване на застрахователно събитие застрахователят е длъжен да плати застрахователно обезщетение, което е равно на действително претърпените вреди към деня на настъпване на събитието, освен в случаите на подзастраховане и застраховане по договорена застрахователна стойност, която е фиксирана парична сума, като в този случай чл. 386, ал. 2 КЗ не се прилага. Практиката на ВКС /на която се позовава и застрахователното дружество/ приема, че не съществува спор нито в съдебната практика, нито в правната доктрина, че застрахователното обезщетение при имущественото застраховане има за цел да обезщети застрахования за действително настъпилите от застрахователното събитие вреди на застрахованата вещ (имущество), както и, че с оглед характера на застрахователното обезщетение, конкретният му размер се определя в зависимост от размера на увреждането, в рамките на застрахователната сума и действителната стойност на застрахованото имущество към момента на настъпване на събитието. Законодателят ясно е регламентирал начина на определяне на сумата, срещу която се застрахова имуществото, а именно - въз основа на действителната стойност на

вещта (застрахователна стойност) към момента на подписване на полицата. Предвид различните застрахователни стойности на съответната вещ (действителна стойност към момента на сключване на застрахователния договор, действителна стойност към момента на настъпване на събитието, възстановителна стойност) принципно е възможно страните по застрахователното правоотношение да конкретизират застрахователната стойност към деня на настъпване на застрахователното събитие. Дължимото от застрахователя обезщетение е функционално обусловено от застрахователната стойност към момента на настъпване на събитието. В случая обаче застрахованото имуществено право има специфичен характер - бъдеща реколта от селскостопански насаждения (череша). При този вид имуществено застраховане, застрахователната сума се договаря между застрахователя и застрахователното дружество и то при съобразяване на производствените възможности на района, в който са засети съответните овощни култури. При настъпило застрахователно събитие в периода на развитие на овощните култури, не би могло дължимото застрахователно обезщетение да се определи на друга база, различна от договорената застрахователна сума, след установяване на конкретните настъпили вреди по културите, които фактически се отглеждат на посочените в полицата площи. Освен общите правила за определяне на застрахователното обезщетение, при този вид имуществено застраховане следва да се имат предвид и специфичните правила, обективирани в полицата и приложимите към нея общи условия. /Така Решение № 161 от 24.11.2010 г. на ВКС по т. д. № 724/2009 г., II т. о., ТК, Решение № 128 от 12.07.2010 г. на ВКС по т. д. № 969/2009 г., II т. о., ТК/.

От изложеното се налага извод, че когато се касае за застраховани вещи, които тепърва ще възникват (напр. при застраховане на бъдеща реколта) действителната стойност на реколтата към момента на сключване на договора не е ясна и затова обезщетението следва да се определи на база уговорената застрахователна стойност, която в случая е в размер на 500 лева за декар. Това съответства и на клаузите от ОУ към застрахователната полица. Така съгласно чл.20, ал.1 от ОУ при частични увреждания размерът на застрахователното обезщетение съответства на установения процент на вредата, съобразно застрахователната сума. В случая видно от заключението на петчленната съдебно – агротехническа експертиза, установеният процент на вредата е в размер на 61, 58 % върху черешовите насаждения, разположени на площ от 10, 80 декара, при уговорена застрахователна сума на декар в размер на 500 лв., дължимото застрахователно обезщетение възлиза на сумата от 3325, 32 лв.

По тези съображения, предявеният частичен иск за изплащане на застрахователно обезщетение от 1250 лв. от обща претенция за 3240 лв., се явява основателен и доказан по размер, поради което следва да бъде уважен.

Поради съвпадане на фактическите и правни изводи настоящата инстанция с тези на районния съд, обжалваното решение следва да бъде потвърдено.

С оглед изхода на делото пред настоящата инстанция в полза на въззиваемия следва да бъдат присъдени направените разноски по делото за адвокатско възнаграждение в размер на 300 лв. на основание чл.78, ал.3 от ГПК.

Възражението на въззивника за прекомерност на адвокатското възнаграждение е изцяло неоснователно, тъй като същото е в размер под минималния такъв по Наредба № 1 за минималните размери на адвокатските възнаграждения.

Мотивиран от изложеното и на основание чл.271, ал.1, предл.1 ГПК Бургаският окръжен съд

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА Решение № 179 от 27.07.2022 г. по гр.д. №950/2021 г. по описа на РС-Айтос.

ОСЪЖДА ЗД „Евроинс“ АД, с ЕИК 121265113, със седалище и адрес на управление:

гр.София, бул.“Христофор Колумб“ № 43, представлявано от изпълнителните директори Йоанна Цветанова Цонева и Румяна Гешева Бетова, да заплати на К. Д. Г., ЕГН *****, с адрес: гр.***, сумата от 300 лв. - разноси за въззивното производство.

Решението е окончателно и не подлежи на обжалване на основание чл.280, ал.3, т.1 от ГПК.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____